

[Erik Appel.]

Sprog for at vedligeholde en folkelig Forbindelse med det skandinaviske Norden, maa Sydslesvigere for at *opnaa* en saadan Forbindelse lære Dansk. Vil de ikke det, ønsker jeg ikke at have noget med dem at gøre.

Men sker noget saadant under to eller tre nye Slægtleds Opvækst, er der i Forening med de rent danske Skoler dernede og en dansk Folkehøjskole Grundlag for, at Danskheden kan vinde frem ad helt frivillig Vej. Om 60 eller 90 Aar vil Sydslesvig da være i Stand til at vælge endeligt mellem Norden og Tyskland. Jeg advarer mod store Forventninger, ja tilraader Indstilling paa store Skuffelser, men jeg beder om, at man ikke taler haanende Ord mod dem dernede, der nu søger Tilknytning til os. Vor Fortids Røgt af denne Landsdel berettiger os ikke dertil.

Maaske er alt det her fremførte kun skønne Drømme i en snart gammel Sønderjyds Sind. Der trædes i Øjeblikket paa det gamle Grænselands Jord af store Skarer af vort Aarhundredes sørgelige Folkevandring. Hvem ved, om de Spor nogen Sinde kan slettes. Derfor kan det gaa saadan, at i samme Øjeblik som Muligheden viste sig for en hidtil fornægtet Genfødselse, blev den med barsk Haand knust.

Jeg ønsker at slutte med nogle Ord om det Opgør, vi staar i, og som kalder paa alle vore Kræfter, men samtidig paa al den medmenneskelige Følelse, vi har tilbage efter denne forbandede Krigs Hærgning. Hvad ser vi? Af Mennesker, som Propaganda og Fanatisme gjorde til viljeløse Redskaber i magtsyge Menneskers Hænder, nu sandsynligvis vil betages af Forfølgelseskomplekser, som Sygdom og Sult og anden Nød vil forværre til det meningsløse. Dette gælder en stor Part af det tyske Folk, men ogsaa mange i de tidligere besatte Lande, som indfangedes af den tyske sataniske Leg med Mennesker. Vi ser, at de mange Ofre for Krigens Brutalitet er mærket af Lidelser for Livstid.

Til at hindre alle disse Menneskers fuldkomne Ruin kræves menneskelig Visdom og medmenneskelig Tankegang og et medmenneskeligt Sindelag, der kan bryde stærkt gennem alle de Spærringer, Krigstiden har rejst mellem Folk og mellem Landsmænd indbyrdes. Haardt svinges Svæber mod os i Form af voldsomt Ordvalg; mon nogetsteds stærkere end fra den nordjyske Præst, Lederen af nordjysk Region, der skriver, at „Løgn, Forstillelse og Uret

blev de Midler, ved hvilke vi troede at værne Sandhed og Ret?“ Jeg ved, at denne Dom er uretfærdig. Den indeholder dog nogen Sandhed, men da maa „Løgn“ rettes til „Nødløgn“, „Forstillelse“ til „klart tilkendegivet Modvilje“ og „Uret“ til „det mindste Onde“. Vist har vi fejlet, og der bliver noget at bøde paa, som Bagklogskab let kan se, men denne Klogskab har aldrig ladet et Menneske vokse et Gran i Værdighed. Vi indrømmer, samtidig med at vi viser Selvhævdelse. En forlængst afdød Præst talte ogsaa om Sandhed og Ret paa sit Folks Vegne; han gjorde det med disse Ord, at „brænder kun Hjertet for Sandhed og Ret, skal Tiden nok vise, vi tænkte ej slet“. Jeg fortroester mig til, at det — trods alt — vil blive den sidste Dom over denne Rigsdag.

Lad os mødes som Landsmænd, der vel slaas og anklager, men ogsaa værger og mildner. Vi har Grund til at staa sammen, for Opgaverne er mange. Vi nordiske Folk har gennem hele vor folkelige Udvikling særlige Betingelser for at tage Del i en Fredstids Genrejsningsarbejde. Jeg kan udtrykke noget af det, jeg tænker paa, i to Vers af den islandske Digter Jonas Gudlaugsson, hvor han skildrer de nordiske Folks Længsel og Drøm efter at være med i den store Folkerejsning:

Denne Drøm om at sejre og staa blandt de første
og rankes mod Himlen med vaarfriske Skud
ved at samle den Kraft, der kan magte det største,

hos de Folk, der fik Tonen som Gave fra Gud.
Ja, det jubler som glødende Solskin i Sindet,
for jeg ser, at det spirer i Tanker og Ord,
at vi samles i Haabet og mødes i Mindet,
vi Børn af een Stamme, vi Sønner af Nord!

Maa denne Drøm og dette Haab besjæle os alle, og lad det spire i Tanker og Ord, saa Handling kan følge, da kan vi overvinde baade Krigstidens Træthed og dens Forsagthed og dens Fejlgreb saavel som de sidste fem Maaneders Hvileløshed og delvise Raadløshed. Da skal vi ikke blot i vort nordiske Broderskab, men ogsaa i vort Forhold til andre Lande, deriblandt Tyskland, arbejde os frem til nyt Kammeratskab. Vi taaler ikke, at Tragedien fra forrige Verdenskrigs Slutning gentager sig, at vi vel vandt Krigen, men tabte Freden. Nu skal vi vinde Freden, først og fremmest i vort eget Sind og vort eget Land. Lad det være Valgkampens Feltraab.

Formanden: Jeg skal her afbryde Forhandlingen og udsætte Mødet.